Gemeenteraad

Vergadering van 19 september 2023

Beleid en Uitvoering - Team Samenleving

2023_RAAD_00050 Aanpassing Verordening Jeugdhulp Steenwijkerland

Auteur

Regina Bakker

Overlegd met

Gerard Elenga, Hennie de Weert, Linda van Eijk, Inge van de Poel

Portefeuillehouder

T. Jongman

Samenvatting

De VNG adviseert om, net als bij de Wmo 20215, een toezichthouder rechtmatigheid aan te stellen. Daarvoor is een bepaling in de verordening als grondslag nodig. In de Jeugdwet is namelijk bepaald dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van individuele voorziening of PGB, en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet (artikel 2.9).

Beschrijving

Inleiding

Door de decentralisaties zijn wij als gemeente uitvoerder geworden van onder meer de Wmo 2015 en de Jeugdwet. In het gemeentelijk sociaal domein gaat na de decentralisaties aanzienlijk meer geld om dan voorheen. De noodzaak is ontstaan om onrechtmatige besteding van dit geld te voorkomen en te bestrijden. Dit vraagt om een zorgvuldige inrichting van de organisatorische (werk)processen en het helder beleggen van verantwoordelijkheden.

Daarnaast staan niet de voorzieningen, maar de eigen kracht van cliënten en hun omgeving centraal. Ook voor het borgen van hun belangen is de invulling van rechtmatigheidstoezicht en handhaving noodzakelijk. Zij dienen beschermd te worden tegen tekortschietende ondersteuning door fouten en fraude bij zorgaanbieders.

Daarom adviseert de VNG dat wij, net als bij de Wmo 20215, een toezichthouder rechtmatigheid aanstellen. Wij hebben daarvoor een bepaling in de verordening nodig als grondslag. In de Jeugdwet is namelijk bepaald dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of PGB, en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet (artikel 2.9).

In 2022 is een onderzoek gestart naar een nieuw beleidsplan toezicht en handhaving sociaal domein breed. Met het besluit tot wijzigen van de Verordening Jeugdhulp Steenwijkerland, kan in 2023 onderzocht worden hoe we dit gaan inzetten en lopende dit onderzoek de Verordening Jeugdhulp Steenwijkerland wordt aangepast. Het voordeel is dat tekortschietende ondersteuning door fouten en fraude bij zorgaanbieders al lopende het onderzoek kan worden aangepakt en geen tijd verloren gaat

aan het traject van aanpassing van de Verordening Jeugdhulp Steenwijkerland en het besluit aanwijzing.

Gewenst resultaat

Tekortschietende ondersteuning door fouten en fraude bij zorgaanbieders allereerst voorkomen (door communicatie en dienstverlening) en vervolgens bestrijden (door controleren en sanctioneren) en zo de maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp fraudebestendig maken en/of houden.

Argumenten

1. In de Jeugdwet is artikel 2.9 sub d geregeld dat gemeenten in de verordening regels moeten stellen om misbruik en oneigenlijk gebruik te bestrijden: "Voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet".

2. In de huidige verordening ontbreekt de grondslag voor het aanstellen van een toezichthouder rechtmatigheid. Daarom is het voorstel een artikel 12a toe te voegen: 'Bestrijding oneigenlijk gebruik, misbruik en niet-gebruik'.

3. Uitsluitend de toezichthouder beschikt over specifieke bestuursrechtelijke toezichtsbevoegdheden.

- Deze bevoegdheden liggen vast in de Awb en kunnen zowel bij de uitvoering van de Wmo als de Jeugdwet worden ingezet.
- Zo mag een toezichthouder elke plaats betreden, met uitzondering van een woning, zonder toestemming van de bewoner en inlichtingen en identiteitsbewijs vorderen.
- Een van de huidige toezichthouders is ook buitengewoon opsporingsambtenaar. Behalve bestuursrechtelijk onderzoek kan hij ook strafrechtelijk onderzoek doen naar delicten zoals valsheid in geschrifte en oplichting.

Kanttekeningen en risico's

Aanwijzen van een toezichthouder rechtmatigheid voor de Jeugdwet is geen wettelijke verplichting, maar wel nadrukkelijk geadviseerd door de VNG en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Het kwaliteitstoezicht Jeugdhulp is belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. In de Jeugdwet is niet, zoals bij de Wmo, expliciet de verplichting opgenomen om als gemeenten een toezichthouder rechtmatig aan te wijzen, maar de Jeugdwet sluit deze mogelijkheid ook niet uit. Aangezien in zowel de Jeugdwet als de Memorie van Toelichting van de Jeugdwet alleen wordt gesproken over het kwaliteitstoezicht adviseert de VNG gemeenten om voor het toezicht op de rechtmatigheid van de Jeugdwet een gemeentelijke toezichthouder aan te wijzen. Dit standpunt wordt ook door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd ingenomen, mits hiervoor door de gemeente een grondslag is opgenomen in de lokale Verordening Jeugdhulp.

Duurzaamheid en social return

n.v.t.

Financiële toelichting

De huidige toezichthouder heeft een contract tot 1 januari 2024. Deze toezichthouder heeft recent laten weten voortijdig te stoppen met de functie. Er is besloten om in afwachting van het beleidsplan toezicht en handhaving geen nieuwe toezichthouder aan te stellen..

Met het nog vast te stellen beleidsplan toezicht en handhaving sociaal domein breed, zal de omvang duidelijk worden voor de formatie handhaver die nodig is om de handhaving sociaal domein vorm te geven. De financiële consequentie wordt nader besproken in het beleidsplan. Vooruitlopend daarop is alvast de bevoegdheid geregeld in de verordening (aanpassing verordening).

Communicatie en participatie

De Verordening Jeugdhulp wordt gepubliceerd in het digitale Gemeenteblad. In de krant en op de website wordt hiernaar verwezen.

Uitvoering en planning

Na vaststelling wordt de Verordening Jeugdhulp op de wettelijke voorgeschreven manier gepubliceerd en bekend gemaakt. De Verordening Jeugdhulp zal in werking treden daags na de bekendmaking in het Gemeenteblad.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

De Verordening Jeugdhulp Steenwijkerland te wijzigen door artikel 12a aan de Verordening toe te voegen ("Bestrijding *oneigenlijk gebruik, misbruik en niet-gebruik").*